

Wapenhandel en Vlaanderen: geïnstitutionaliseerde onwetendheid? (2.4.10)

Op 17 maart publiceerde het Vlaams Vredesinstituut in het Vlaams parlement zijn jaarrapport inzake Vlaamse buitenlandse wapenhandel. De twee belangrijkste conclusies: de wapenexport is op zijn hoogste peil in vijf jaar, maar tegelijkertijd is het minder duidelijk dan ooit waar deze wapens terechtkomen. De vergunde Vlaamse wapenexport kende de voorbije vijf jaren een stijging van maar liefst 82%. Bedenklijk is echter dat het militaire materiaal steeds vaker wordt uitgevoerd zonder de eindbestemming te kennen. In 2009 werd 78% van het militaire materieel uitgevoerd zonder garanties over eindbestemming of gebruiker. Aldus een bericht van Pax Christi Vlaanderen.

Ook de wapenimport in Vlaanderen toont eenzelfde tendens. Zo werd in 2009 een stijging van 35% geregistreerd voor de import van vuurwapens. Met deze cijfers en de incidenten van de voorbije weken in het achterhoofd, dringt Pax Christi Vlaanderen er nogmaals bij de politieke verantwoordelijken op aan om zo snel mogelijk werk te maken van een transparante en efficiënte wetgeving, zowel voor wapenbezit als voor wapenhandel.

De Vlaamse vergunde wapenexport, die vooral bestaat uit visualisatieschermen die worden gebruikt in gevechtsvliegtuigen en -voertuigen en militaire voertuigen en onderdelen, kende in 2009 een totale waarde van 282,2 miljoen euro. Dit is het hoogste cijfer in vijf jaar en betekent een toename van maar liefst 82% tegenover de cijfers van 2005. Ook aan Waalse zijde steeg de wapenexport trouwens aanzienlijk. Sinds de regionalisering van de wapenhandel in 2003, is de legale wapenexport uit ons land meer dan verdubbeld.

Bedenklijk is echter de toenemende trend waarbij militair materiaal vanuit Vlaanderen wordt uitgevoerd zonder garanties over de eindbestemming en –gebruiker. Maar liefst 78% van het militair materiaal werd in 2009 uitgevoerd naar industrieën van “bevriende landen”, zonder enige informatie over de verdere verkoop en zonder enige garantie over het uiteindelijk gebruik van het materiaal. De Vlaamse overheid rekent op de overheden van de bestemmingslanden om het eindgebruik te controleren, maar staat de facto zijn hefbomen af om de naleving van de eigen criteria na te gaan. Men kan zich terecht de vraag stellen of de Vlaamse overheid hier geen schuldig verzuim pleegt ten opzichte van zijn ethische verantwoordelijkheden en deze aan de kant schuift ten dienste van louter economische belangen.

Ook de wapenimport wordt in het rapport van het Vlaams Vredesinstituut behandeld. Hieruit blijkt dat de import van kleine en lichte wapens en bijhorende attributen instaat voor 24% van de totale import van militair materiaal of 12,9 miljoen euro. Opmerkelijk is dat de legale import van vuurwapens met liefst 35% toegenomen is in 2009. Er is dus een vrij grote toename van wapens op de particuliere markt. Hoewel het hier om vergunde wapens gaat, tonen de tragische gebeurtenissen van de voorbije weken en de problemen met de registratie bij het Centrale Wapenregister aan dat de aanwezigheid, laat staan de toename van vuurwapens in de samenleving, altijd met een verhoogd veiligheidsrisico gepaard gaat.

Naar aanleiding van de conclusies van het jaarrapport van het Vredesinstituut, dringt Pax Christi Vlaanderen er nogmaals bij de politieke verantwoordelijken op aan om zo snel mogelijk werk te maken van een transparante en efficiënte wetgeving, zowel voor wapenbezit als voor wapenhandel. Deze wetten moeten voorzien zijn van de nodige controlemechanismen om de wetgeving afdwingbaar te maken. Bovendien moeten oplossingen gevonden worden om de versnippering van de controlemechanismen tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus weg te werken. Deze versnippering maakt een echte controle immers onmogelijk. Het aangekondigde Vlaamse wapendecreet dat de import en export reguleert, moet

effectieve waarborgen op transparantie in de inhouden. Zo moeten controle op tussenhandel en eindbestemming verzekerd zijn. Daarnaast moet de controle op het binnenlandse wapenbezit, die gereguleerd wordt door de wapenwet van 2007, versterkt worden. Pax Christi Vlaanderen dringt nogmaals aan op een actualisering van het wapenregister en een harmonisering van de bevoegdheden die momenteel verdeeld tussen de verschillende niveaus en instanties.

Stijn Van Bever

Medewerker dienst Geweldpreventie

Pax Christi Vlaanderen

.